

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Humanitaar- ja sotsiaalinete õpetamine põhikoolis

Hedo Hell Sinijärv

AUTENTSETE MATERJALIDE PÕHJAL KOOSTATUD
TÖÖLEHE KASUTAMINE III KOOLIASTME INGLISE KEELE
TUNNIS ŠOTI KULTUURI NÄITEL

bakalaureusetöö

Juhendaja: Evi Saluveer

Läbiv pealkiri: Õppematerjal Šoti kultuuri õpetamiseks

KAITSMISELE LUBATUD
Juhendaja: Evi Saluveer (MA)

.....
(allkiri ja kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees: nimi (teaduskraad)

.....
(allkiri ja kuupäev)

Tartu 2016

Resümee

Autentsete materjalide põhjal koostatud töölehe kasutamine III kooliastme inglise keele tunnis Šoti kultuuri näitel

Võõrkeele- ja kultuuriõpe käivad käsikäes ning kultuuriteemad on heaks platvormiks uute sõnade, tavade ning situatsioonidega toimetuleku õppimiseks. Autentsed materjalid pakuvad võimalust kogeda keelt nii, nagu kasutavad seda emakeelt kõnelejad. Nende põhjal koostatud materjalid võimaldavad käsitleda õpilastele huvipakkuvaid teemasid ning motiveerivad võõrkeelt õppima. Kuna autentseid materjale ning ülesandeid ei kasutata nii sageli kui võiks, oli uurimuse eesmärgiks koostada turismibrošüüri põhjal Šotimaa-teemaline tööleht ning uurida õpilaste arvamust selle kui ka kasutatud autentse materjali kohta. Uurimusest selgus, et valdav enamus õpilasi näeb autentseid materjale kui võimalust tutvuda teise kultuuriga lähemalt ning sooviksid, et taolisi materjale kasutataks tundides tihedamini. Samuti selgus, et õpilastele meeldis töölehega töötamine ning nad pidasid ülesandeid jõukohasteks ja huvipakkuvateks.

Märksõnad: autentset materjalid, töölehed, kultuuri õpetamine.

Abstract

Using Tasks Based on Authentic Materials to Introduce Scottish Culture in School Stage
Three English Classes

Teaching culture is an important part of language learning as it offers a great opportunity for learning new vocabulary, customs and dealing with everyday situations. Authentic materials help students experience language as it is spoken by native speakers. Study materials based on them enable teachers to take into consideration students' needs and interests and motivate them. However, authentic materials and tasks are not used in English classes as often as they could be. Therefore, the aim of the thesis was to compile a study material on Scottish culture based on authentic materials, test it and analyze the feedback received from students. The results showed that most students saw the benefits of using authentic materials in class to get acquainted with another culture and would wish to use them more often. They also liked working with the worksheet and found the tasks interesting and challenging.

Keywords: authentic materials, worksheets, teaching culture.

Sisukord

Resümee.....	2
Abstract.....	2
Sissejuhatus.....	5
Kultuuri definitsioon	5
Kultuuri olulisus võõrkeeles.....	6
Autentsed materjalid võõrkeeles	7
Autentsete materjalide liigitus.....	8
Autentsete materjalide eelised keele ja kultuuri õpetamisel	9
Probleemid autentsete materjalide kasutamisel.....	10
Õppematerjali koostamise põhimõtted.....	11
Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused.....	13
Metoodika	14
Valim ja protseduur.....	14
Mõõtevahendid.....	14
Tööleht.....	14
Tagasiside ankeet.....	14
Analüüsimeetodid.....	15
Tulemused.....	15
Õpilaste hinnangud töölehele	15
Õpilaste hinnang autentsele materjalile.....	16
Õpilaste hinnang autentsete materjalide kasutamisele klassiruumis.....	17
Õpilaste hinnangud kultuuriteemade käsitlemise ning grupitööde kohta	17
Arutelu	18
Õpilaste hinnangud töölehele	19
Õpilaste hinnang autentsele materjalile.....	19
Õpilaste hinnangud kultuuriteemade käsitlemise ning grupitööde kohta	20
Töö piirangud	21
Tänuõnad	21
Kasutatud kirjandus	22
Lisa 1. Autentse materjali põhjal koostatud tööleht	

Lisa 2. Õpetajale koostatud tunnikonspekt

Lisa 3. PowerPoint esitlus teema tutvustamiseks.

Lisa 4. Pildid õpilase gruppidesse jagamiseks

Lisa 5. Tagasisideankeet õpilastele

Sissejuhatus

Keel on kultuuri esindaja, mistõttu on oluline integreerida kultuuriteemasid keeletundi (Mishan, 2005). Kultuuri mõiste on ajas muutuv ning sõltub tihti inimese tõlgendustest (Raud, 2013). On oluline, et õpilased saaksid piisava taustateadmise teiste kultuuride kohta, et neist kasvaksid tolerantsed inimesed, kes mõistavad teiste kombeid ja eripärasid ning oskavad neid vastandada enda omadele (Põhikooli riiklik õppekava, 2014). Põimides kultuuri keeleõppesse, on õpetajal võimalik õpilasi motiveerida (McKay, 2000). Et klassiruumis kujundada keeleõppeks võimalikult efektiivset keskkonda, tuleb õpetajal leida materjale, mis simuleerivad päriselus kasutatavat keelt. Hea võimalus selleks on autentsete materjalide kasutamine (Berardo, 2006).

Autentsete materjalidega on võimalik klassiruumis luua reaalses elus esinevaid olukordi ning pakkuda võimalust õpilastel tunnetada keelt nii, nagu seda kasutavad emakeelt kõnelejad (Little, Devitt & Singleton, 1994). Lisaks sellele võimaldavad nad kokkupuudet teiste kultuuride tavade, kommete ning arusaamadega, mis omakorda motiveerib õpilasi iseseisvalt keelega tegelema (Adam, Stan, Moanga, Oroian, Mihai & Ciubanca, 2010).

Varasemad uuringud on näidanud, et õpetajad ei kasuta keeletundides autentseid materjale nii palju kui võiks (Pino, 1990) ning nendega ei kaasne autentset ülesanded (Mishan, 2005). Sellest tulenevalt on bakalaureusetöö eesmärgiks koostada autentsele materjalile tuginev tööleht Šoti kultuuri tutvustamiseks, katsetada seda III kooliastme inglise keele tundides ning analüüsida õpilastelt saadud hinnanguid töölehe ning autentse materjali kasutamise kohta.

Kultuuri definitsioon

Kultuuri mõiste on suhteline ja ajas muutuv ning üht kindlat definitsiooni on võimatu määrata (Fox, 1999). Kroeber ja Kluckhohn (1952) uurisid ligi 200 tol ajal inglise keeles levinud kultuuri mõistet, kuid ühtset definitsiooni ei leitud. Kuivõrd erinevaid aspekte, mida loetakse kultuuri osaks, tekib aina juurde, pole siiani ühest kultuuri määratlust (Raud, 2013). Edward Burnett Tylor'i 1871. aastal sõnastatud kultuuridefinitsioonis, mida peetakse ühteks esimeseks ametlikuks, väitis ta, et kultuur on „kompleksne tervik, mis hõlmab teadmist, usku, kunsti, moraali, seadusi, kombeid ning kõiki muid oskusi ja harjumusi, mis inimene ühiskonna liikmena omandab“ (viidatud Raud, 2013, lk 18). Kuigi üpris põhjalik, jääb ka see definitsioon häguseks. Raud (2013) ise defineerib kultuuri kui „inimese elukeskkonda

täenduslikuks muutvate representatsioonide, tekstide ja praktikate lõdvalt seonduvad kogumit (lk 24).“

Kultuuri on liigitatud ka kõrgkultuuriks (ingl k *high culture* või *culture with a Capital C*) ning igapäevakultuuriks (ingl k *culture with a small c*) (Tomalin & Stempleski, 2013). Esimese all mõistetakse nii mineviku kui tänapäeva kirjandust, teatrit, kunsti ja muusikat. Levinud on arvamus, et haritud inimene hoiab end kõrgkultuuriga kursis ja oskab seda tõlgendada (Raud, 2013). Igapäevakultuuri alla kuuluvad traditsioonilised praktikad ning igapäevaelu (Burke, 2011; Raud, 2013). Nende kahe kõrvale on tekkinud ka populaarkultuuri mõiste, mis vastandub kahele eelmisele, täites põhiliselt meelelahutuslikku funktsiooni ning mida luuakse eesmärgiga täita laiemal turu soovel (Raud, 2013). Seejuures toob Raud (2013) välja, et erinevatel kultuuriliikidel on kombeks seguneda ning seetõttu on üha keerulisemaks muutunud nende eristamine.

Kramsch (1998) leiab, et kultuur ei ole miski, millesse me sündime või sünnijärgselt pärime, vaid sellesse peab kasvama. Sellest tulenevalt võib väita, et ka võõral on võimalik teise kultuuri sulanduda. Üheks kohanemise eelduseks on keeleoskus (Sherry, Thomas & Chui, 2010). Puudulik keeleoskus muudab ka kohanemise raskemaks. Keel on kultuuri lahutamatu osa ning pakub võimalusi selle väljendamiseks (Kramsch, 2012), peegeldades oma kultuuriruumi vaateid, hoiakuid ja väärtusi (Reid, 2010). Ainuüksi keel ilma kultuurita on justkui sümbolid ilma tähenduseta (Reid, 2010) ning tundmata õiget konteksti võib juhtuda, et neid tõlgendatakse valesti (Brooks, 2000). Võib väita, et suutmaks suhelda teiste rahvastega, pole meil vaja üksnes keeleoskust, vaid ka kultuurilisi teadmisi. Järelikult peab kultuuri õpetamine olema lahutamatu osa keeleõppesest.

Kultuuri olulisus võõrkeeleõppes

Keel ja kultuur on tugevas omavahelises sümbioosis. Keel on tekkinud kindlas kultuuriruumis ning on selle kultuuri esindaja (Mishan, 2005). Iga inimene on kasvanud üles omaette kultuurikeskkonnas (Kramsch, 1998). Sageli võivad erinevate kogukondade kombed teineteisest erineda ning tavad, mis ühes kultuuriruumis on igapäevased, võivad tunduda teistele ebaloomulikumad. Sattudes harjumatusse kultuurikeskkonda, võib inimene kogeda kultuurišokki, kui ta on sunnitud käituma enda normist erinevalt (Raud, 2013). Taoliste olukordade ennetamiseks on oluline integreerida keeleõppesse ka sihtriigi kultuuriõpet.

Euroopa keeleõppe raamdokumendis (Common European..., 2006) on rõhutatud õpitava keele kultuuri tundmist kui väga olulist osa võõrkeeleõppesest. Ka Põhikooli riiklikus

Õppekavas (2014) on pööratud tähelepanu kultuuri tundmisele ning sellele, et õpilasest peaks saama kultuuriteadlik inimene, kes mõistab erinevaid mõttelaade ning arvestab erinevate seisukohtadega. Õppekava määrab, et tutvuda tuleb ka igapäevakultuuriga ning reaalsete olukordadega toimetulekuks tuleb kasutada praktilisi ülesandeid. Samuti tuuakse esile, et võõrkeeles suheldes peab õpilane olema suuteline arvestama teise inimese kultuuritausta.

Usutakse, et teise kultuuri õppimine keeletunnis aitab õpilasi motiveerida (McKay, 2000) ning on efektiivse keeleõppe võtmeks (Kilickaya, 2004). Byram (1989) väidab, et keele sisse on põimunud vastava kultuuri tavad ja kombad ning keel esindab oma rahva identiteeti. Ta leiab, et keele- ja kultuuriõppe eesmärgiks on aidata õpilastel mõista teist kultuuri ning leida sarnasusi ja erinevusi enda ja teise kultuuri vahel. Ta lisab (1997), et võõrkeelt õppides ei tohiks olla eesmärgiks kopeerida emakeelt kõnelejat, vaid hoopiski olla pädev kultuuridevaheline suhtleja (ingl k *intercultural speaker*). See tähendab, et õpilane peab olema piisavalt kompetentne kultuuriteemadel, et ta oleks suuteline probleemideta rääkima võõrkeelt emakeelena kõnelejaga. Seetõttu on teise kultuuriga tutvumiseks tarvis pakkuda võimalikult autentseid keelekogemusi. Taoliste olukordade tekitamiseks klassiruumis sobivad kõige paremini autentset materjalid.

Autentsed materjalid võõrkeeleõppes

Traditsiooniliselt on võõrkeeleõppes kasutatud õpikut, kus keelt on mugandatud vastavalt sihtgrupi keeleoskustele, et selle omandamine oleks lihtsam. Sageli esineb neis igavaid tekste ning grammatikaülesandeid, mille eesmärgiks on õpilaste tähelepanu suunata keele grammatilisele poolele (Kilickaya, 2004, Richards, 2006). Samuti on õppematerjalides keelt kohandatud ning see võib tunduda kohati võlts ning kunstlik. Tihti keskendutakse korduvatele lausevormidele, mida päriselus ette ei tule. Näiteks võib leida õppematerjalidest ideaalset lauseehitust, perfektseid grammatilisi küsimusi ning täislausetega vastuseid (Berardo, 2006; Peacock, 1997). Hong Kongis tehtud uuringus ilmnes, et õpikutes esinevad ülesanded on õpetajakesksed ning õpilased on sageli passiivse kuulaja rollis (Cheung, 2001). Võib arvata, et taoline õppimisviis ei ärata õpilastes huvi keeleõppe vastu ega motiveeri neid iseseisvalt keelt õppima ning praktiseerima.

Tänapäeva keeleõppes rõhutatakse õpilaste kommunikatiivsete oskuste arendamist, mistõttu soositakse paaris- ja gruppitööd, rollimänge ja projektide tegemist (Richards, 2006). On leitud, et paaris- ja gruppitööd tehes suhtuvad õpilased ülesandesse suurema entusiasmiga ning töötavad põhjalikumalt (Kelly, C., Kelly, L., Offner & Vorland, 2002). Suhtlemist eeldavate

harjutuste tegemiseks võib kasutada erinevaid kirjalikke väljaandeid nagu brošüüre, valuatat, infolehti, katalooge, uudisteklippe jms (Mishan, 2005). Näiteks on võimalik kasutada riidepoodide katalooge ning anda õpilastele ülesandeks teha piltide hulgast valik enda poe jaoks. Nii motiveeritakse õpilasi omavahel suhtlema ning arendatakse ka suhtluspädevust (Mishan, 2005). Tutvustades õpilastele linnakaarte ning tehes nendega harjutusi, on võimalik pakkuda linna või muu kohaga tutvumise kogemust, mis mingil määral suudab asendada reisi sihtpunkti endasse (Melvin & Stout, 1987, 2000).

Samuti leitakse, et keel, mida õpilastele õpetatakse, peaks olema võimalikult autentne ehk muutmata kujul (Widdowson, 1990). Gilmore (2007) järgi on keele autentsust võimalik määrata nii teksti eesmärgi kui ka keele kasutamise põhjal. Keele autentse kasutuse määrab see, kas seda kasutatakse nõ „loomulikes“ tingimustes või keeletunnis ning kas seda kõneleb inimene, kellele see on emakeel või võõrkeele õppija. Autentne tekst omakorda on koostatud eesmärgiga pakkuda mingit informatsiooni teatud keelekeskkonnas (ingl k *language community*), mitte keele õpetamiseks (Little et al., 1994). Sellisteks tekstideks võivad olla nt raamatud, luuletused, ajaleheartiklid, manuaalid, tšekid jms. Toomaks klassiruumis toimuv päriselule lähemale, võiksid õpetajad lisaks õpikutele kaustada tundides erinevaid autentseid materjale.

Paljud keeleteadlased (Adam et. al, 2010; Guariento & Morley, 2001; Little et al. , 1994) väidavad, et autentsed materjalid on kõikvõimalikud suulised ja kirjalikud nõ “päris-elu” materjalid, mis pole valmistatud pedagoogilistel eesmärkidel, vaid on mõeldud emakeelt kõnelejatele info edastamiseks. Peacock (1997) leiab, et tegu on materjalidega, millel on täita kindel ülesanne väljaspool keeleõpet, samas kui mitte-autentsed tekstid on spetsiaalselt mõeldud keeleõpingute jaoks. Kokkuvõtvalt võib öelda, et autentse materjali alla liigitub kõik, mis pole välja antud spetsiaalselt võõrkeeleõppeks (Nunan, 1989).

Autentsete materjalide liigitus

Autentsete materjalide valik on suur ning erinevaid liigitusi on välja toonud mitmed uurijad (Adam et. al, 2010; Guariento & Morley, 2001; Kilickaya, 2004; Oguz & Bahar, 2008; Pino, 1990), millest on alljärgnevas loetelus tehtud kokkuvõte.

- Audiovisuaalsed materjalid nagu muusika, videoklipid, filmid, multifilmid. Audiovisuaalsetel materjalidel on erilisel suure tähtsus, kuna nende kaudu kuuleb õpilane sõnade õiget ja loomulikku hääldust, intonatsiooni ning areneb

kuulamisoskus. Kui õpilane näeb ning kuuleb korraga, jääb saadud informatsioon paremini meelde.

- Visuaalsed materjalid nagu fotod, maalid, postkaardid, margid, liiklusmärgid, postrid või pildiraamatud. Visuaalseid materjale on võimalik kasutada ka täiesti algajatega, kelle sõnavara pole veel küllaldane, et mõista teksti.
- Trükitud tekstid, mida võib leida raamatutest, ajakirjadest ning ajalehtedest, laulusõnad, samuti reklaamid, brošüürid, tänavasildid, juhised, menüüd, kaardid, turismiinfo, tšekid. Teksti lugemisel näeb õpilane korrektset kirjaipilti. Lisaks on võimalik arendada õpilaste oskust vajaliku informatsiooni leidmiseks.
- Kõikvõimalikud internetist leitavad materjalid, kaasaarvatud erinevad tekstid, mängud, sotsiaalmeedia. Kuna tänapäeval on internetikasutus igapäevane nähtus, on õpilastel lihtne suhestuda pakutavate materjalidega.
- Reaalsed esemed nagu maskid, nukud, käpiknukud, mänguasjad, suveniirid. Asjade katsumisel ning nendega tegevusi illustreerides jääb saadud info kergemini meelde. Erinevad esemed sobivad hästi kasutamiseks algajatega.

Valikuvõimalusi autentsete materjalide puhul on küllaldaselt ning tehes piisavalt eeltööd, on õpetajal võimalik leida just enda õpilaste vanuse- või arengutasemele sobilikud ning intrigeerivad materjalid.

Autentsete materjalide eelised keele ja kultuuri õpetamisel

Arvatakse, et üks kõige suuremaid kasutegureid autentsete materjalide kasutamise puhul on psühholoogiline aspekt. Võimalus kokku puutuda reaalse keelega ning selle mõistmine tõstavad õpilaste enesekindlust (Adam et al., 2010). See omakorda muudab võõrkeeleeõppe õpilastele paeluvamaks (Berardo, 2006). Eriti kasulik on see neile, kelle motivatsioon on puudulik ning kes vajavad õppides vahelduvaid meetodeid ning põnevust (Kilickaya, 2004). Samuti aitavad taolised materjalid kaasa õpilase suutlikusele käituda erinevates elulistes situatsioonides sarnaselt emakeelt kõnelevale inimesele (Berardo, 2006). Sama rõhutab ka Põhikooli riiklik õppekava (2014), öeldes, et õpetajad peaksid materjale valides soodustama reaalsete olukordade harjutamist, et kindlustada õpilaste sotsiolingvistikilise pädevusi.

Õige kasutuse puhul aitavad autentset materjalid kaasa õpilaste iseseisva kriitilise mõtlemise arengule (Erkaya, 2005). Et mõista teisi kultuure, on oluline osata analüüsida

erinevaid aspekte, mistõttu on kriitilise mõtlemise oskus ääretult oluline (Adam et al., 2010). Autentsed materjalid aitavad luua vahetu ja sügavama kontakti kultuuriga ning selle esindajatega (Kelly et. al, 2002). Kilickaya (2004) rõhutab, et oluline on tuua paralleele oma kultuuriga ning kui klassis on erinevate kultuuride esindajaid, siis ka nende kultuure omavahel võrrelda. Lisaks on võimalik õpilastele õpetada sihtkeele kultuuri äratundmist ning mõistmist, samuti kuidas õigesti teises kultuuriruumis käituda (Kramsch, 1998).

Kui õpikutes leiduvad materjalid võivad olla iganenud, siis autentsete materjalide valikul saab olla kindel teemade päevakohasuses ja kontrollida faktide õigsust. Lisaks on võimalik leida õpilastele huvipakkuvaid teemasid (Adam et al., 2010). Chavez'i (1998) uuringust selgus, et õppijad peavad autentseid materjale lahutamatuks keeleõppe osaks. Kuigi need võivad olla õpikumaterjalidest raskemad, ei ole see ületamatuks takistuseks, vaid pigem motiveerib õpilasi. Sõna-sõnalt tõlkimine võib olla õpilase jaoks küll keerulisem, kuid autentse materjali eeliseks on, et ta paneb õpilasi kasutama varasemaid teadmisi maailmast, et paremini mõista teksti sisu. Oluline on panna õpilasi kasutama juba olemasolevaid infokilde ning selle kaudu edasi uurida ning õppida (Little et. al, 1994)

Õpetajad on täheldanud, et tihti on keeleõppes kõige edukamad õpilased just need, kes huvituvad õpitava keele kultuurist või on olnud eelnevalt kuidagi sellega seotud (Little et. al, 1994). Sellest võib järeldada, et on oluline pakkuda õpilastele võimalust õpitava keele kultuuriga tutvumiseks. Autentsed materjalid on sellisel juhul asendamatuks allikaks teadmiste ammutamiseks ning õpetajad võiksid neid julgelt kasutada. Seda enam, et tänapäeval on tänu internetile õpetajal võimalik leida värsket ja päevakohast materjali, mis sobib just tema klassile (Berardo, 2006).

Probleemid autentsete materjalide kasutamisel

Kuigi autentsete materjalide kasutamisel on palju mõjuvaid eeliseid, võib nende kasutamine tekitada probleeme. Paljud õpetajad leiavad, et autentsete materjalid on keerukamad, kuna neis võib leiduda üleliigseid ja ebavajalikke fraase, mistõttu nad välistavad nende kasutamise algajate puhul (Adam et al., 2010; Kilickaya, 2004). Materjalide raskus võib seisneda õpilastele tundmatu sõnavaras või kontekstis ning liialt keeruline tekst võib tekitada õpilases frustratsiooni.

Pino (1990) uuris hispaania keele õpetajaid ning selgus, et kui materjalid esinevad enam tundmatu sõnavara, on õpetajad sunnitud kasutama rohkem emakeelt, kui nad ehk muidu sooviksid. Adam ja teised (2010) aga leiavad, et kuigi näiteks ajaleheartiklite või muude

tekstide puhul võib tõesti esineda rohkem emakeelde tõlkimist ning selgitamist, siis alati on võimalik kasutada teistsugust autentset materjali nagu pildid, multifilmid või kalendrid. Sellisel juhul pole sõnavara takistuseks, seda eriti algajate puhul. Ka on leitud, et autentsete materjalide kasutamise puhul vajavad õpilased sagedamini õpetaja abi, seda nii teksti mõistmisel kui ka tõlgendamisel (Chavez, 1998, Guariento & Morley, 2001).

Sageli on autentsete materjalide otsimine õpetajatele aeganõudev, kuna valik peab olema õpilastele eakohane ning võib juhtuda, et soovitud teemal tekste või vahendeid pole saadaval (Kõre, 2013). Probleeme võib tekitada ka materjali sobilikkuse ning raskustaseme hindamine. Valik peaks toimuma selle põhjal, milliseid teadmisi õpilased tulevikus võiksid vajada ning mida nad peaksid olema suutelised reisisid või välismaal õppides lugema ning mõistma (Berardo, 2006). Nii nagu on erinevaid materjale, on ka õpilased erinevate eelistustega, mistõttu ei pruugi ühe jaoks meeldiv õpivahend teise jaoks motiveeriv olla (Badger & MacDonald, 2010).

Materjalide valiku tingimused

Õpetaja eeltöö materjalide valikul on oluline ning õpetaja peab olema endale lahti mõtestanud, mille jaoks ta autentseid materjale kasutab (Pino, 1990). Tema ülesandeks on tunda oma õpilasi ning kindlustada, et tehtud valik oleks neile kõige sobilikum, arusaadavam ning paeluvam (Berardo, 2006). Just sobilikkust peetakse kõige olulisemaks faktoriks, kuna see kindlustab, et need äratavad õpilastes huvi, vastavad nende vajadustele ning motiveerivad neid (Al Azri & Al Rashdi, 2014). Need ei tohiks olla liialt keerulised ega ka liiga lihtsad ning peaksid vastama õpilaste keeletasemele või olema natukene nõudlikumad ning sisaldama mingil määral uut sõnavara (Spelleri, 2002). Üks olulisi faktoreid valiku juures on kasufaktor õpilastele, nimelt kas omandatud sõnavara või teadmisi võib tulevikus tarvis minna (Berardo, 2006). Kahtlemata tuleks veenduda, et õpetatatu sisu oleks vastavuses õppekavaga ning seda oleks võimalik sobitada kasutatava õpikuga (Al Azri & Al Rashdi, 2014).

Õppematerjali koostamise põhimõtted

Kuigi internetis ning raamatukogudes on saadaval väga palju õppematerjale, eelistavad paljud õpetajad neid ise koostada (Howard & Major, 2004). Howard ja Major (2004) on toonud välja mitmeid punkte, mis on materjalide ise valmistamise poolt. Esiteks on õpetajal võimalik keskenduda teemale, mis sobib just tema õppetundi. Kui õpikutes toodud

tekstid ning teemad on väga üldised ning koostatud eesmärgiga, et need sobiksid kõigile, siis ise materjale koostades on õpetajal võimalik luua täpselt enda õpilastele sobilikud õpivahendid. Teiseks saab õpetaja teha valiku, mis vastab tema klassiruumi võimalustele. Kolmandaks on võimalik mõelda õpilaste individuaalsetele vajadustele. Õpetajal on võimalik luua paralleele enda kultuuriga, et muuta õpitav õpilastele mõistetavamaks ning vajadusel lisada enda äranägemise järgi selgitusi emakeeles (ibid.).

Little ja teised (1994) leiavad, et õppematerjali koostamisel tulekski alustada sellest, et mõelda, kelle jaoks neid valmistatakse – milline on õppijate vanus, hariduslik taust, varasemad kogemused keeleõppes ning kultuuritaust. Nii kindlustatakse, et need vastavad õpilaste vajadustele ning ei tekita kultuurilisi segadusi (Reid, 2010), mis võivad tekkida näiteks, kui ei tunta teise kultuuri viisakusreegleid (Krasner, 1999). Howard ja Major (2004) lisavad, et materjalide esitamine mõjutab seda, kuidas õpilased neid tajuvad ning mõistavad. Nad leiavad, et õppematerjal peab olema õpilaste jaoks atraktiivne. Oluline on teksti suurus, tihedus ning stiil. Jälgima peaks teksti ja piltide asetust ning kirjutamiseks ja märkmete tegemiseks peab olema piisavalt ruumi. Berardo (2006) lisab, et üksluine õpe võib tekitada õpilastes vastumeelsust õppimise suhtes, mistõttu on soovituslik tekstide juures kasutada pilte või diagramme.

Oluline on mõelda sellele, millised peaksid olema õpiväljundid ning mida peaksid õpilased pärast tundi oskama (Little et. al, 1994). Õigesti valitud materjalid suunavad õpilasi omavahel suhtlema, mis soodustab efektiivset keeleõpet. Seejuures peaksid need olema paindlikud ning pakkuma erinevaid kasutusviise (Howard & Major, 2004). Kokkuvõtvalt võib öelda, et eelkõige peab tähelepanu pöörama materjalide kasutegurile ning selle omandamisele. Tähelepanu äratamine õpilastes on eesmärk omaette, et tekiks huvi ise edasi õppida. Kuna klassiruumis veedetud aeg on piiratud ning kõike pole võimalik edasi anda, on iseseisev õpe ning sellele suunamine määrava tähtsusega (Howard & Major, 2004).

Koostades ülesandeid autentsete materjalide põhjal on oluline pöörata tähelepanu ka ülesannete tüübile. Kõige efektiivsemaks õppimiseks tuleks õpetajal mõelda välja autentseid ülesandeid, mis imiteerivad päriselu ning selles ette tulevaid situatsioone (Melvin & Stout, 1987, 2000). Ülesanded, mis pakuvad võimalust praktiseerida keelt võimalikult autentsel viisil, motiveerivad ning suunavad õpilasi ka ise keelt edasi õppima ning annavad neile kindlustunde, et nad saavad keelekeskkonnas iseseisvalt hakkama (Mishan, 2005). Õpilaste omavahelise suhtluse julgustamiseks ning toimumiseks on vaja kindlustada, et õpilastel on, millest omavahel rääkida. Seetõttu on oluline eeltöö grupitööde tutvustamisel (ibid.).

Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Kultuuri- ja keeleõpe on teineteisest lahutamatud ning õpilastele tuleks keeltunnis pakkuda võimalikult palju kokkupuudet sihtkultuuriga. Autentsed materjalid aitavad kaasa keele võimalikult reaalse kasutuse kogemusele klassiruumis (Little et al., 1994). Kirjalikud autentsed materjalid nagu linnakaardid, turismibrošüürid, hotellide nimekirjad, jms pakuvad õpilastele võimaluse avastada sihtriiki klassiruumist lahkumata ning harjutada keelt erinevates vestlussituatsioonides nagu see päriselus ette võib tulla (Melvin, Stout, 1987, 2000).

Lombardi (2007) väidab, et õpilasi motiveerib reaalsete probleemide lahendamine, kus rõhk on pigem isetegemisel ning avastamisel kui õpetaja kuulamisel. Samuti leiab ta, et autentne õpe kui selline keskendubki tegevusõppele, probleemidele ja nende lahendamisele, rollimängudele, probleemipõhiste harjutustele, uurimistele. Ka Euroopa keeleõppe raamdokumendis (Common European..., 2006) on rõhutatud, et suhtlus on lahutamatu osa keeleõppest ning suhtlust arendavad harjutused peavad olema valitud nii, et need vastaksid õpilaste vajadusele väljapool klassiruumi. Varasemad uuringud on näidanud, et õpetajad ei kasuta tundides autentseid materjale nii palju kui võiksid (Pino, 1990). Veelgi suuremaks probleemiks peavad uurijad aga seda, et sageli ei kasutata õpetajad autentsete materjalide juures autentseid ülesandeid (Mishan, 2005).

Sellest tulenevalt on uurimuse eesmärgiks koostada III kooliastme õpilastele turismibrošüüri põhjal tööleht Šotimaa kultuuriga tutvumiseks, katsetada seda inglise keele tundides ning välja selgitada õpilaste arvamus töölehe ja sellega töötamise kohta. Õpilaste arvamise teadasaamine on oluline, sest autentsete materjalide kasutamine peaks motiveerima õpilasi keelt õppima (Tomlinson, 2003). Eesmärgist tulenevalt püstitati järgmised uurimusküsimused:

1. Kuidas hindavad õpilased autentse materjali põhjal koostatud töölehte (arusaadavus, jõukohasus, meelepärusus) ning kasutatud autentset materjali?
2. Milline on õpilaste hinnang autentsete materjali kasutamise vajalikkusele ning kasutegurile keeletunnis?
3. Kuidas hindavad õpilased kultuuriõppe rolli võõrkeeletunnis ning suhtlemisoskuse arendamisel?

Metoodika

Valim ja protseduur

Valimi moodustasid 27 inglise keelt A-keelena õppivat õpilast, neist 12 kaheksanda ning 15 üheksanda klassi õpilast. Tegemist oli mugavusvalimiga. Uuringu läbiviimiseks võttis töö autor ühendust ühe Tartu kooli inglise keele õpetajaga, kes õpetab inglise keelt kaheksandas ning üheksandas klassis ning palus nõusolekut materjali katsetamiseks inglise keele tunnis. Uuringu andmed koguti 2016. aasta aprillis kahe õppetunni jooksul kahes klassis ning tunnid viis läbi õpilaste inglise keele õpetaja. Tundide läbiviimisel kasutati autentset turismibrošüüri *Castle Trail* erinevate Šotimaa losside kohta koos autori poolt koostatud töölehega. Tunni lõpus andsid õpilased hinnangu nii materjalile kui ka sellega töötamisele.

Mõõtevahendid

Tutvustamaks Šotimaad koostati uurimuse autori poolt turismibrošüüri põhjal tööleht (Lisa 1), õpetajale tunnikonspekt (Lisa 2), lühike PowerPoint esitlus teema tutvustamiseks (Lisa 3), pildid gruppide moodustamiseks (Lisa 4) ja tagasisideankeet (Lisa 5).

Tööleht. Töölehe koostamisel lähtuti Põhikooli riikliku õppekava (2014) nõudmistest kultuuriteemade käsitlemise ning suhtlusoskuse arendamise kohta keeleõppes ning erinevate autorite (Berardo, 2006; Howard & Major, 2004; Little et al., 1994) soovitatud õppematerjali koostamise kriteeriumitest. Töölehel olevad tegevused olid planeeritud ühe õppetunni ehk 45 minuti sisse. Tööleht koosnes kahest osast, millest esimene oli iseseisev ning teine rühmatöö. Iseseisva töö käigus pidid õpilased üles kirjutama võimalikult palju asju Šotimaa kohta. Ülesande eemärk oli häälestada õpilasi teemasse. Rühmatööna pidid õpilased planeerima ühepäevase väljasõidu erinevatesse lossidesse, kusjuures tuli langetada ühiseid otsuseid, arvestades erinevate piirangute ning üksteise arvamusega. Õpetajale koostati tunnikonspekt tunni eesmärkide, vahendite, täpsemate juhendite ning soovitustega ülesannete läbiviimiseks.

Tagasiside ankeet. Õpilaste hinnangu saamiseks koostati küsimustik. Õpilastel paluti hinnata 16 uurija poolt etteantud väidet 5-pallisel Likert'i skaalal (5 – nõustun täielikult; 4 – pigem nõustun; 3 – nii ja naa; 2 – pigem ei nõustu; 1 – ei nõustu üldse).

Esimesed viis väidet puudutasid töölehel olevaid ülesandeid. Õpilastel paluti hinnata nende jõukohasust, huvitavust, juhiste arusaadavust, sooritamiseks kuluvat aega ning kasutatud materjali uudsust.

Järgmised neli väidet olid kasutatud autentsele materjali ehk turismibrošüüri kohta. Õpilastelt paluti vastata, kas brošüüris kasutatud keel oli jõukohane ning kas nad said uut infot Šotimaa kohta, samuti kas brošüüri töötlamine pakkus neile huvi.

Järgneva kolme väitega uuriti, kuidas suhtuvad õpilased autentsete materjalide kasutamisse ning mida arvavad selle rollist võõrkeeleõppes. Samuti uuriti, kas autentset materjalid aitavad edaspidi inglise keele keskkonnas paremini toime. Lõpetuseks sooviti teada õpilaste arvamust kultuuri õppimise ning suhtlemisoskuse arendamise kohta rühmatööd tehes.

Küsimustiku reliaabluse hindamiseks leiti Cronbach'i alfa ($\alpha=0,842$).

Analüüsimeetodid. Õpilastelt saadud andmete analüüsiks sisestati tulemused Microsoft Excel 2010'sse ning andmeid töödeldi andmetöötlusprogrammiga IBM SPSS Statistics 23. Analüüsis kasutati sagedustabeleid ning artimeetilisi keskmisi väidete järjestamiseks.

Tulemused

Alljärgnevalt esitatakse mõõtevahendiga (Lisa 5) saadud uurimistulemused.

Õpilaste hinnangud töölehele

Selleks, et saada teada õpilaste arvamust koostatud töölehe kohta, paluti neil hinnata etteantud väiteid 5-pallisel Likerti skaalal (5 – nõustun täielikult; 1 – ei nõustu üldse). Keskmiselt kõige kõrgemalt hindasid õpilased väidet *Töölehel olevad juhised olid mulle arusaadavad* ($M= 4,56$, $SD= 0,75$). 25 õpilast oli selle väitega nõus või täiesti nõus. Samuti hinnati kõrgelt väidet *Töölehel olevad ülesanded olid mulle jõukohased* ($M= 4,19$; $SD= 0,88$), mille puhul 10 õpilast valis vastusevariandiks *nõustun täielikult* ning 14 *pigem nõustun*. Üks õpilane valis variandi *üldse ei nõustu*. Keskmiselt kõige madalamalt hindasid õpilased väidet *Ülesannete tegemiseks oli piisavalt aega* ($M= 2,52$; $SD= 1,25$). Täiesti nõus oli selle väitega 2 ja pigem nõustus 4 õpilast. 14 õpilast märkisid vastuseks *pigem ei nõustu* ja *ei nõustu üldse* ning 7 õpilast *nii ja naa*. Õpilaste täpsemad hinnangud on välja toodud tabelis 1.

Tabel 1. Õpilaste hinnangud koostatud materjalile

Väide	Vastanute arv					M	SD
	5	4	3	2	1		
Juhised olid arusaadavad.	18	7	1	1	0	4,56	0,75
Töölehel olevad ülesanded olid mulle jõukohased.	10	14	2	0	1	4,19	0,87
Ülesanded olid huvipakkuvad.	7	12	6	2	0	3,89	0,89
Ülesannete tegemiseks oli piisavalt aega.	2	4	7	7	7	2,52	1,25

Õpilaste hinnang autentsele materjalile

Autentse materjali kohta käivatest väidetest hinnati keskmiselt kõige kõrgemalt väidet *Brošüüris kasutatud keel oli jõukohane* ($M=4,33$; $SD=0,83$), kus 26 õpilast valisid variandid *nõustun täielikult* ning *pigem nõustun*. Üks õpilane valis *ei nõustu üldse*. Kõrgelt hinnati ka väidet *Turismibrošüürist sain uut infot Šotimaa kohta* ($M=3,93$; $SD=1,14$). Samas valis kolm õpilast vastusevariandid *pigem ei nõustu* ja *ei nõustu üldse*. Keskmiselt kõige madalamalt hinnati väidet *Turismibrošüüriiga töötades õppisin juurde uusi sõnu* ($M=3,44$; $SD=1,09$), kus variandid *nõustun täielikult* ja *pigem nõustun* valisid 15 õpilast. *Pigem ei nõustu* valis 5 ja *ei nõustu üldse* üks õpilane. 6 õpilast valis vastusevariandiks *nii ja naa*. Õpilaste täpsemad hinnangud on välja toodud tabelis 2.

Tabel 2. Õpilaste hinnang autentsele materjalile

Väide	Vastanute arv					M	SD
	5	4	3	2	1		
Brošüüris kasutatud keel oli jõukohane.	12	14	0	0	1	4,33	0,83
Turismibrošüürist sain uut infot Šotimaa kohta.	11	7	6	2	1	3,93	1,14
Ülesannete tegemiseks kasutatud materjal oli uudne.	4	15	7	1	0	3,81	0,73
Turismibrošüüridega töötamine pakkus mulle huvi.	9	9	5	2	2	3,78	1,21
Turismibrošüüriiga töötades õppisin juurde uusi sõnu.	4	11	6	5	1	3,44	1,08

Õpilaste hinnang autentsete materjalide kasutamisele klassiruumis

Selgitamaks välja, kuidas suhtuvad õpilased autentsete materjalide kasutamisse keeletunnis, esitati neile hindamiseks kolm väidet. Kõige kõrgemalt hinnati väidet *Autentsete materjalide kasutamine aitab edaspidi inglise keele keskkonnas paremini toime tulla* ($M=4,11$; $SD=0,80$), kus 20 õpilast valisid variandid *nõustun täielikult* ja *pigem nõustun*. 7 õpilast märkis ära variandi *nii ja naa*. Veidi madalamalt hinnati väidet *Autentsete materjalide kasutamine suurendab huvi keele õppimise vastu* ($M=3,85$; $SD=0,72$). 13 õpilast pigem nõustusid väitega, viis olid täielikult nõus ning üheksa valisid vastuseks *nii ja naa*. Kolmest väitest kõige madalamalt hinnati väidet *Autentseid materjale (turismibrošüürid, maakaardid jmt) võiks tundides tihedamini kasutada* ($M=3,81$; $SD=1,27$). Õpilaste täpsemad hinnangud on välja toodud tabelis 3.

Tabel 3. Õpilaste arvamus autentsete materjalide kasutamise kohta klassiruumis

Väide	Vastanute arv					M	SD
	5	4	3	2	1		
Autentsete materjalide kasutamine aitab edaspidi inglise keele keskkonnas paremini toime tulla.	10	10	7	0	0	4,11	0,80
Autentsete materjalide kasutamine suurendab huvi keele õppimise vastu.	5	13	9	0	0	3,85	0,71
Autentseid materjale (turismibrošüürid, maakaardid jmt) võiks tundides tihedamini kasutada.	12	4	6	4	1	3,81	1,27

Õpilaste hinnangud kultuuriteemade käsitlemise ning suhtlemisoskuse arendamise kohta

Viimase küsimusteplokiga uuriti õpilaste käest nende arvamust kultuuriteemade käsitlemise ning suhtlemisoskuse arendamise kohta. Keskmiselt kõige kõrgemalt hinnati väidet *Grupis töötamine arendab suhtlusoskusi* ($M=4,33$; $SD=1,33$), kus 22 õpilast valisid vastuseks *nõustun täielikult* või *pigem nõustun* ning 4 õpilast valis *nii ja naa*. Kõrgelt hinnati ka väidet *Grupis töötamine annab võimaluse praktiseerida õpitud sõnavara* ($M=4,19$; $SD=1,33$). 17 õpilast nõustus selle väitega täielikult ning neli pigem nõustus. Samas valisid kolm õpilast variandi *nii ja naa* ning üks õpilane *ei nõustu üldse*. Ka kultuuriteemade käsitlemisega seotud väiteid hinnati kõrgelt. Väitega *Inglise keele tundides tuleb käsitleda kultuuriteemasid*

($M=4,07$; $SD=0,92$) nõustus täielikult 11 õpilast ning 8 pigem nõustus. 7 õpilast valisid vastuse *nii ja naa* ning üks õpilane pigem ei nõustunud. Väitele *Kultuuriteemade käsitlemine muudab tunni huvitavamaks* ($M=4,04$; $SD=1,01$) valisid 16 õpilast vastusevariandiks *nõustun täielikult* ning *pigem nõustun*. Samas 10 õpilast ei omanud selles küsimuses kindlat arvamust, valides vastuseks *nii ja naa*. Õpilaste täpsemad hinnangud on toodud välja tabelis 4.

Tabel 4. Õpilaste hinnangud kultuuriteemade käsitlemise ning suhtlemisoskuse arendamise kohta

Väide	Vastanute arv					M	SD
	5	4	3	2	1		
Grupis töötamine arendab suhtlusoskusi.	16	6	4	0	1	4,33	1,00
Grupis töötamine annab võimaluse praktiseerida õpitud sõnavara.	17	4	3	0	1	4,19	1,33
Inglise keele tundides tuleb käsitleda kultuuriteemasid.	11	8	7	1	0	4,07	0,91
Kultuuriteemade käsitlemine muudab tunni huvitavamaks.	13	3	10	1	0	4,04	1,02

Arutelu

Varasemad uuringud on näidanud, et kultuuriteemade käsitlemine keeletundides aitab kaasa õpilaste motiveeritusele ning kasvatab neid mõistvateks ja tolerantseteks ühiskonna liikmeteks (Byram, 1989). Kultuuriteadmised ja -teadlikkus pakuvad õpilastele vajalikke oskusi teistes kultuurides või nende esindajatega suhtlemiseks (Byram, 1989; Gilmore, 2007; Kramsch, 1993, jt). Ka Põhikooli riiklik õppekava (2014) rõhutab kultuuripädevuse arendamise olulisust. Varasemad uuringud on näidanud, et tõhus viis kultuuriteemadega tutvumiseks on autentsete materjalide kasutamine (Gilmore, 2007; Kilickaya, 2004). Autentne materjal pakub õpilastele teadmisi ning oskusi tulevikus teistes kultuurides toimetulekuks (Melvin & Stout, 1987, 2000). Samas on leitud, et kuigi autentset materjalid on asendamatu allikas reaalse keelekogemuse pakkumiseks klassiruumis, ei kasutata neid piisavalt tihti (Pino, 1990) ning sageli ei pöörata tähelepanu ka nendega kaasnevatele harjutustele (Mishan, 2005).

Sellest tulenevalt on uurimuse eesmärgiks koostada III kooliastme õpilastele turismibrošüüri põhjal tööleht Šotimaa kultuuriga tutvumiseks, katsetada seda inglise keele tundides ning välja selgitada õpilaste arvamus töölehe ja sellega töötamise kohta.

Õpilaste hinnangud töölehele

Tulemustest selgus, et peaaegu kõik õpilased hindasid töölehe juures kõige kõrgemalt juhiste arusaadavust. Kuna keeleõpe võib uute sõnade ning informatsiooniga õpilastes segadust tekitada, on oluline, et ülesannete juhised oleksid võimalikult arusaadavad (Nunan, 1989). Samuti leidis valdav enamus õpilasi, et ülesanded olid neile jõukohased. Üksikud eriarvamused võisid olla tingitud õpilaste erinevast keeletasemest. Küll aga ei pidanud õpilased ülesandeid võrdselt huvitavaks. Kuigi õppematerjalide koostamisel peab arvestama, et see pakuks kõikidele õpilastele midagi huvitavat, pole see alati võimalik, sest õpilaste eelistused on erinevad (Howard & Major, 2004). Töölehe kasutamisel oli vaja töötada kaardiga, mõelda iseseisvalt, arvestada üksteise arvamustega ning teha grupitööd. Milline konkreetne töövõte mõnele õpilasele ei sobinud, ei ole teada. Edaspidi võiks küsimustikus õpilastele esitada ka täpsustavaid küsimusi. Samas näitasid tulemused, et ei olnud ühtegi õpilast, kellele poleks ülesanded üldse huvi pakkunud.

Ilmnes ka, et õpilastele ei jätkunud piisavalt aega ülesannete tegemiseks, mistõttu oli õpetaja sunnitud planeeritust vähem tegema. Põhjuseks võib tuua töö autori kogenematuset ning oskamatuset ülesannete tegemiseks kuluvat aega planeerida. Abi oleks võinud olla pilootuuringust, mis jäi ajapuudusel tegemata. Õpetaja eksperthinnangu põhjal võiks töölehte kasutada kahe tunni vältel.

Õpilaste hinnang autentsele materjalile

Kasutamiseks valitud materjal peab olema õpilastele eakohane ning pakkuma huvi, samuti peab kasutatud keel olema jõukohane (Little et. al, 1994; Spelleri, 2002). Uuringust selgus, et peaaegu kõigi õpilaste jaoks oli brošüüris kasutatud keel jõukohane. Leidus siiski üks õpilane, kes sellega ei nõustunud, kuid see võib olla tingitud tema keeletasemest. Varasemad uuringud on näidanud, et autentset materjalid on hea allikas kultuuriteemade käsitlemiseks (Berardo, 2006; Kelly et. al, 2002; Kramsch, 1998). Üldiselt õpilased nõustusid, et said uusi teadmisi Šotimaa kohta, kuid ka siin läksid õpilaste arvamusd lahkum. Võimalik, et õpilastel olid erinevad kogemused Šotimaaga – mõni teadis rohkem, mõni vähem, mõni oli ise seal käinud. Samal põhjusel võisid arvamusd varieeruda materjali

uudsuse kohta. Samas on oluline, et materjal pakuks õpilastele huvi ning oleks neile uudne, kuna nii motiveeritakse õpilasi iseseisvalt võõrkeelt õppima (Berardo, 2006). Seetõttu oleks olnud abiks informatsioon õpilaste eelteadmiste kohta.

Materjalid, mis vastavad õpilaste vajadustele ning huvidele, paeluvad neid ning innustavad uurima teisi kultuure lähemalt (Al Azri & Al Rashdi, 2014). Küsimuses, mis uuris õpilaste huvi turimisbrošüüri töötlamise vastu, läksid õpilaste arvamused lahku. Kuigi suuremale osale pakkus see huvi, leidis siiski õpilasi, kellele pigem brošüüri töötlamine ei sobinud. Üheks põhjuseks võib olla see, et uurija jaoks olid klassid võõrad ning tal puudus ülevaade õpilaste huvidest ja varasemast keele- ja kultuuriõppe kogemustest.

Mitmed keeleteadlased (Gilmore, 2007; Little et al., 1994) väidavad, et autentsete materjalide kasutamine klassiruumis aitab õpilastel edaspidi inglise keele keskkonnas paremini hakkama saada. Tunnis kasutatud brošüüri harjutati väljasõidu planeerimist Šotimaal. Uuringu tulemused kinnitasid, et ka õpilaste meelest on autentsete materjalide kasutamisest kasu keelekeskkonnas hakkama saamisel. Valdavalt nõustuti ka sellega, et autentset materjalid suurendavad huvi keele õppimise vastu, mida rõhutavad ka keeleteadlased (Adam et. al, 2010; Berardo, 2006). Samas on varasemad uuringud näidanud, et autentseid materjale ei kasutata tundides piisavalt palju (vt nt Pino, 1990) ning seda kinnitasid ka õpilaste arvamused. Samas võib olla, et õpilased avaldasid arvamust vaid tunnis kasutatud kahe autentse materjali – turismibrošüür ja maakaart – kohta ning ei pidanud silmas teisi materjale nagu filmid, laulud, pildid, jutud jms.

Õpilaste hinnangud kultuuriteemade käsitlemise ning suhtlemisoskuse arendamise kohta

Howard ja Major (2004) leiavad, et õpilastele tuleb anda võimalus keele praktiseerimiseks ning suhtluseks. Nii saavad nad harjutada uut sõnavara, mängida läbi erinevaid elus ette tulevaid situatsioone ning arendada suhtlusoskusi, milleks sobib hästi grupitöö. Uuringust selgus, et ka õpilased nõustusid sellega. Samuti arvas enamik õpilasi, et rühmas töötades saab hästi praktiseerida uusi sõnu. Üksikud eriarvamused võivad olla selgitatavad inimtüüpide erinevustega. Alati leidub õpilasi, kellele rühmatöö ei sobi ning kes eelistavad individuaalseid ülesandeid.

Võõrkeele- ja kultuuriõpet ei saa teineteisest lahutada ning neid tuleb õpetada koos (Byram, 1989; Byram, 1997; Kramsch, 1998; McKay, 2000). Kuigi enamus õpilastest nõustus, et inglise keele tundides tuleb käsitleda kultuuriteemasid, siis oli ka neid, kes jäid oma arvamuses kahevahele. On võimalik, et õpilased avaldasid arvamust vaid tunnis

käsitletud teema kohta ning ei võtnud arvesse teisi võimalikke kultuuriteemasid. Samal põhjusel võisid arvamused minna lahku selle kohta, kas kultuuriteemad muudavad tunni huvitavamaks. Kokkuvõtvalt võib väita, et õpilased leidsid nii töölehe kui ka kasutatud materjali olevat huvitava ja vajaliku.

Töö piirangud

Üheks töö piiranguks võib olla väike valim. Uurimus viidi läbi ühe kooli kahe klassis. Tundide läbiviimise päeval puudus kokku kaheksa õpilast. Seetõttu ei ole võimalik üldistusi teha. Lisaks sellele, et uuringut võiks viia läbi suurema arvu õpilastega, võiks seda teha erinevates koolides, et saada paremat ülevaadet õpilaste arvamustest.

Teiseks selgus tunnis, et töölehe täitmiseks ei jätkunud piisavalt aega, mistõttu ei pruukinud õpitu kinnistuda. Ka ei olnud võimalik teha kokkuvõtvat arutelu ning võrrelda õpilaste koostatud reisiplane. Seetõttu oleks materjali katsetamiseks pidanud planeerima vähemalt kaks õppetundi. Samuti oleks võinud eelnevalt uurida õpilaste keeletaset ning nende juba olemasolevaid teadmisi Šotimaa kohta, et vastavalt sellele ülesandeid koostada. Lisaks õpilaste hinnangule võinuks paluda ka õpetajatelt eksperthinnangut koostatud materjalide kohta.

Hoolimata töö piirangutest võib uuringu põhjal väita, et autentsete materjalide põhjal koostatud materjali kasutamine keeletundides on igati õigustatud ning õpetajad peaksid neid sagedamini kasutama. Uurimuses kasutatud materjalid olid III kooliastmele ea-ja jõukohased, mida kinnitas ka tagasiside.

Tänuõnad

Minu jäägitu tänu kuulub mu juhendajale, kes toetas mind nii akadeemiliselt kui emotsionaalselt rohkem, kui keegi temalt paluda oleks võinud. Samuti tänan kõiki, kes mind oma abi ning nõuga toetasid, eeskätt oma sõpru, mammat ning uurimuses osalenud õpilasi ja õpetajat, kelle abita poleks see töö valminud.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kasutatud kirjandus

- Adam, S. L., Stan, R. S., Moanga, A. S., Oroian, E., Mihai, M., & Ciubanca, M. (2010). The Role of Authentic Materials in Foreign Language Teaching. *Bulletin Of The University Of Agricultural Sciences & Veterinary Medicine Cluj-Napoca. Horticulture*, 67(2), 431-435.
- Al Azri, R. H., & Al Rashdi, M. H. (2014). The effect of using authentic materials in teaching. *International Journal of Scientific & Technology Research Volume 3, Issue 10*
- Badger, R., & MacDonald, M. (2010). Making it real: authenticity, process and pedagogy. *Applied linguistics*, 31(4), 578 – 582.
- Berardo, S. A. (2006). The use of authentic materials in the teaching of reading. *The reading matrix*, 6(2).
- Brooks, N. (2000). Teaching Culture in the Foreign Language Classroom. *Mosaic: A Journal for Language Teachers*, 7(2), 3-17.
- Burke, P. (2011) *Mis on kultuuriajalugu?* Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus
- Byram, M. (1989). *Cultural studies in foreign language education* (Vol. 46). Multilingual Matters.
- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Chavez, M. M. T. (1998). Learner's perspectives on authenticity. *IRAL-International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 36(4), 277-306.
- Cheung, C. K. (2001). The use of popular culture as a stimulus to motivate secondary students' English learning in Hong Kong. *ELT journal*, 55(1), 55-61.
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment*. (2006).
- Erkaya, O. R. (2005). TV Commercials as Authentic Materials to Teach Communication, Culture and Critical Thinking. *Online Submission*, 29(1).

- Fox, L. (1999). Reflections on culture. *Dialog on language instruction*, 13(1), 89-98.
- Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching: The International Research Resource for Language Professionals*, 40(2), 97-118.
- Guariento, W., Morley, J. (2001). Text and task authenticity in the EFL classroom. *ELT Journal: English Language Teaching Journal*, 55(4), 347.
- Howard, J., & Major, J. (2004). Guidelines for designing effective English language teaching materials. *The TESOLANZ Journal*, 12, 50-58.
- Kelly, C., Kelly, L., Offner, M., & Vorland, B. (2002). Effective ways to use authentic materials with ESL/EFL students. *The internet TESL journal*, 8(11), 1-5.
- Kilickaya, F. (2004). Authentic materials and cultural content in EFL classrooms. *The Internet TESL Journal*, 10(7), 1-6.
- Krasner, I. (1999). The role of culture in language teaching. *Dialog on language instruction*, 13(1-2), 79-88.
- Kroeber, A. L., & Kluckhohn, C. (1952). Culture: A critical review of concepts and definitions. *Papers. Peabody Museum of Archaeology & Ethnology, Harvard University*.
- Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Kramsch, C. (1998). *Language and Culture*. Oxford: Oxford University Press.
- Kramsch, C. (2012). Culture in foreign language teaching. *Iranian Journal of Language Teaching Research*, 1(1), 57-78.
- Kõre, M. (2013). *Tartu- ja Jõgevamaa õpetajate hinnangud autentsete materjalide kasutamise kohta põhikooli 7.–9. klasside inglise keele tundides*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Little, D., Devitt, S., & Singleton, D. (1994). *Learning foreign languages from authentic texts: Theory and practice*. Dublin, Ireland: Authentik.
- Lombardi, M. M. (2007). Authentic learning for the 21st century: An overview. *Educause learning initiative*, 1(2007), 1-12.
- McKay, S. L. (2000). Teaching English as an international language: Implications for cultural materials in the classroom. *TESOL journal*, 9(4), 7-11.
- Melvin, B. S., & Stout, D. F. (1987, 2000). Motivating language learners through authentic materials. *Interactive language teaching*, 44-56.

- Mishan, F. (2005). *Designing authenticity into language learning materials*. Bristol: Intellect Books.
- Nunan, D. (1989). *Designing tasks for the communicative classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oguz, A., & Bahar, H. O. (2008). The importance of using authentic materials in prospective foreign language teacher training. *Pakistan Journal of social sciences*, 5(4), 328-336.
- Raud, R. (2013) *Mis on kultuur?*. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus.
- Reid, E. (2010). Culture – an Inevitable Part of a Foreign Language Teaching. *Silvia Pokrivčáková et al.*, 199.
- Peacock, M. (1997). The Effect of Authentic Materials on the Motivation of EFL Learners. *ELT Journal*, 51(2), 144-56.
- Pino, B. G. (1990). Culture-Authentic Materials in the Foreign Language Classroom.
- Sherry, M., Thomas, P., & Chui, W. H. (2010). International students: A vulnerable student population. *Higher education*, 60(1), 33-46.
- Spelleri, M. (2002). From Lessons to Life: Authentic Materials Bridge the Gap. *ESL Magazine*, 5(2), 16 – 18.
- Tomalin, B., & Stempleski, S. (2013). *Cultural awareness*. Oxford: Oxford University Press.
- Tomlinson, B. (Ed.). (2003). *Developing materials for language teaching*. Puudub väljaande koht: A&C Black.
- Widdowson, H.G. (1990). *Aspects of Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press

Lisa 1. Autentse materjali põhjal koostatud tööleht

CASTLE TRAIL IN SCOTLAND

I Write down as many things as you know about Scotland. Once you've finished, compare your list with the partner. Who got more? What things did you both know?

II Form groups of 5 according to the pictures given to you. Find other students whose pictures belong to the same group.

Imagine that your group is a family from **Aberdeen**. In the family there are two adults and the rest are children. You are planning a family trip by car for tomorrow, Saturday 30 April. You wish to see at least **three castles**, one of which is the **Duff house**, and spend some time in each of them. Choose other two destinations from the brochure and discuss the possible route with each member of your family. You want to start at **9am** in the morning and reach back in Aberdeen at **6pm**. Once you have decided which castles to visit, study the brochure and answer the questions:

1. Which castles did you choose and why?

2. Looking at the scale on the map, figure out the length of the trip and the time you need for travelling. (For example, the car ride from Aberdeen to the Duff house is approximately 1h15min).

From home to castle 1

From castle 1 to castle

2 _____

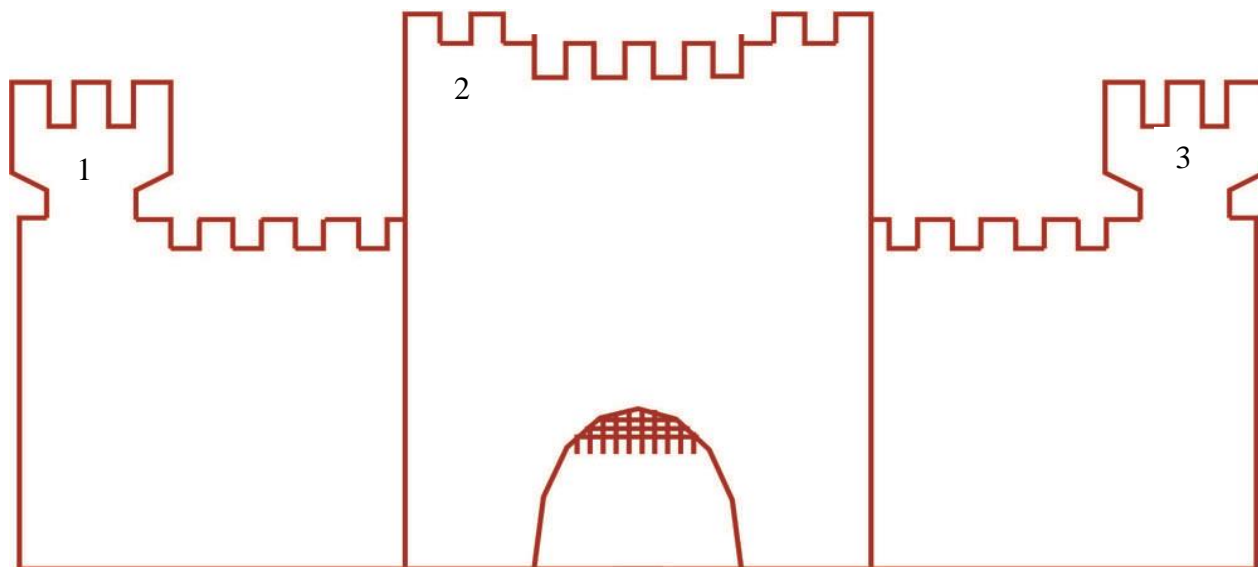
From castle 2 to castle 3

From castle 3 to

Aberdeen _____

Total _____ km and _____ hours.

3. Write the names of the castles in the order you are going to visit them on the lines provided below the picture. Find the *opening times*, *ticket prices* (don't forget to check for concessions) and write the information inside the three parts of the castle.

1) _____ 2) _____ 3) _____

4. Find out some more about the castles from the brochure. What kind of facilities does your first stop offer? What can you see and do at your second stop? What kind of attractions are there nearby your third stop?

Stop 1 _____

Stop 2

Stop 3

5. Where will you have lunch? Does the castle have a restaurant or do you need to bring your own food?

Well done! You have finished your Castle Trail!

Lisa 2. Õpetajale koostatud tunnikonspekt

Pealkiri : Castle Trail in Scotland

Tunni eesmärgid ja õpiväljundid:

- Õpilane tutvub Šotimaa kultuuriga.
- Õpilane oskab nimetada Šotimaa sümboleid, loomi ja taimi.
- Õpilane oskab töötada kaardiga ning kokku panna endale sobivat marsruuti.
- Õpilane oskab leida turismibrošüürist vajalikku informatsiooni.
- Õpilane oskab grupis töötada ning koos reisi planeerida.

Vajalik aeg: 45 min.

Vajalikud materjalid: töölehed, brošüürid, pildid.

Sissejuhata osa (5-7 min)

- Õpetaja näitab slaididelt pilte ning palub õpilastel mõistatada, millest tuleb tänases tunnis juttu. Viimase slaidiga peaks teema selge olema – Šotimaa. Kui klassis peaks olema Suurbritannia kaart, siis võib paluda kellelgi näidata, kus Šotimaa kaardil asub.
- Õpetaja jagab kätte töölehed ning selgitab, et tegu on üliõpilase poolt koostatud tunni ja materjaliga.
- **TÖÖLEHE HARJUTUS :** Õpilased kirjutavad iseseisvalt nii palju asju, kui teavad, Šotimaa kohta. Seejärel võrdlevad nad oma nimekirju pinginaabriga ning õpetaja selgitab välja, kes oskas nimetada kõige rohkem asju. Õpetaja palub need ette lugeda. Õpilased täiendavad oma nimekirja ja lisavad täiendusi kaasõpilastelt. Õpetaja võib küsida lisaküsimuse, kas keegi on Šotimaal käinud ja paluda õpilasel lühidalt oma reisist rääkida.

Töö turismibrošuuriga (30min)

- Õpetaja jagab loosiga õpilastele pildid Šotimaast ning õpilased moodustavad viiesed rühmad vastavalt neile jagatud piltidele. Rühmad moodustuvad teemade järgi : loomad, taimed, sümboolid, söögid. Õpetaja uurib, kas kõik teavad, mille pilt neil on või kuidas need on Šotimaaga seotud. Kui on küsimusi, siis õpetaja selgitab. Õpetajale on antud lisaleht koos selgitustega.
- Õpetaja selgitab, et moodustunud rühmad on nüüd perekonnad, kes hakkavad planeerima oma nädalavahetuse väljasõitu.
- Õpetaja jagab rühmadele *Castle Trail*'i turismibrošüürid ning õpilased täidavad nende põhjal töölehe.
- Kui kõik on valmis, palub õpetaja igal perel tutvustada oma reisi. Õpetaja teeb soovi korral tahvlile tabeli:

	Castles visited	Money spent on tickets	Time for travel
Family 1			
Family 2			
Family 3			
Family 4			

Õpetaja täidab tabelit esitluste ajal. Pärast saab võrrelda kõiki reise ning välja selgitada, kelle reis oli kõige odavam/kallim, kellel kulub rohkem/vähem aega. Õpilased võivad arutleda, kui palju võis kuluda raha lõunatamise peale nii peredel, kes söögi kaasa võtsid, kui ka nendel, kes mõnes lossis sõid. Õpetaja selgitab välja populaarsemad lossid ning kõige vähem külastatud.

Tunni lõpetamine. (5 min)

- Õpetaja teeb kokkuvõtte „perede“ reisidest ning palub õpilastel täita tagasisideankeedi.

Lisa 3. PowerPoint esitlus teema tutvustamiseks.

Lisa 4. Pildid õpilase gruppidesse jagamiseks

Lisa 5. Tagasisideankeet õpilastele

Tagasisideankeet õpilastele

Hea õpilane!

Olen Tartu Ülikooli humanitaar- ja sotsiaalainete õpetamise eriala üliõpilane Hedo Hell Sinijärv. Täna, et osalesid tunnis ja täitsid töölehe, mille valmistasin oma bakalaureusetöö raames. Nüüd palun Sul vastata mõnele küsimusele. Tee sobivasse kasti ristike. Küsimustik on anonüümne ning saadud informatsiooni kasutatakse ainult selle töö jaoks. Vastamiseks kulub umbes 5 minutit.

		5 Nõustun täielikult	4 Pigem nõustun	3 Nii ja naa	2 Pigem ei nõustu	1 Ei nõustu üldse
1.	Töölehel olevad ülesanded olid mulle jõukohased.					
2.	Juhised olid arusaadavad.					
3.	Ülesanded olid huvipakkuvad.					
4.	Ülesannete tegemiseks oli piisavalt aega.					
5.	Ülesannete tegemiseks kasutatud materjal oli uudne					
6.	Turismibrošüüri töötedes õppisin juurde uusi sõnu.					
7.	Turismibrošüürist sain uut infot Šotimaa kohta.					
8.	Turismibrošüüridega töötamine pakkus mulle huvi.					
9.	Brošüüris kasutatud keel oli jõukohane.					
10.	Autentseid materjale (turismibrošüürid, maakaardid jmt) võiks tundides tihedamini kasutada.					
11.	Autentsete materjalide kasutamine aitab edaspidi inglise keele keskkonnas paremini toime tulla.					
12.	Autentsete materjalide kasutamine suurendab huvi keele õppimise vastu.					
13.	Inglise keele tundides tuleb käsitleda kultuuriteemasid.					
14.	Kultuuriteemade käsitlemine muudab tunni huvitavamaks					
15.	Grupis töötamine arendab suhtlusoskusi.					
16.	Grupis töötamine annab võimaluse praktiseerida õpitud sõnavara.					

Õpin 8. / 9. klassis. Palun tõmba sobivale ring ümber

Aitäh, et aitasid mind minu bakalaureusetöö valmimisel!

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Hedo Hell Sinijärv,

(sünnikuupäev: 5. September 1992)

annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

*Autentsete materjalide põhjal koostatud töölehe kasutamine Šoti kultuuri õpetamiseks III
kooliastme inglise keele tunnis,*

mille juhendaja on Evi Saluveer,

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace´i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus 17.05.2016